

Voorzitter OVO-Zaanstad blijkt – tevreden – terug en vooruit

Gerbrand de Lange en Saskia Hovinga

Een nieuwe periode Sterk Techniekonderwijs is aangebroken. Tijd om terug te kijken op 2020-2024 én vooruit te kijken naar 2025-2028. Dat doen we met Gerbrand de Lange, bestuursvoorzitter OVO-Zaanstad en penvoerder van STO-regio Zaanstreek, en met programmamanager Saskia Hovinga.

De start in 2020 ging bepaald niet van een leien dakje, vertelt Gerbrand. "We hadden plannen ontwikkeld vanuit de energie en het aanbod van de scholen. Daarbij hadden we onvoldoende gekeken naar de behoefte in de regio, waardoor de samenhang voor een groot deel ontbrak."

Dat moest anders en dus zijn ze opnieuw begonnen met de planvorming. Dit keer veel meer geredeneerd vanuit de behoeften van de regio en de daarbij passende doelen. "We zijn gaan kijken hoe we zaken in samenhang konden aanbieden, zonder de eigenheid van onze scholen uit het oog te verliezen." Het plan bevat een aantal hoofdlijnen, waarvan de belangrijkste is 'het begint bij de basisschool'. "Kinderen uit groep 7/8 op een aantrekkelijke en positieve manier laten kennismaken met technologie en techniek, zodat het vaak gedateerde beeld dat zowel ouders als kinderen ervan hebben, wordt gekanteld. We hebben daarbij gekozen voor een gezamenlijk kader voor alle po-scholen in onze regio. Dat betekent dat we voor alle basisschoolleerlingen uit de hoogste groepen het hele jaar door diverse activiteiten en events organiseren. De grote uitdaging is om een nieuwe doelgroep aan te spreken: leerlingen die niet als vanzelfsprekend kiezen voor techniek maar toch enthousiast voor krijgen."

Techniekactiviteiten voor basisschoolleerlingen en vmbo'ers

Saskia Hovinga, programmamanager STO-regio Zaanstreek, licht toe om welke activiteiten het zoal gaat. "Ieder jaar in maart organiseren we de Techlands Technologieweek waarbij drie dagen lang de po-leerlingen van groep 7 of 7/8 naar een centrale locatie komen waar ze allerlei doe-activiteiten aangeboden krijgen. Dit is het Promotie Event Techniek (PET Zaanstad). Bedrijven, instellingen die zich bezighouden met de promotie van techniek én vmbo-scholen verzorgen de workshops. In totaal komen er in die drie dagen 2100 basisschoolleerlingen."

Na de basisschoolleerlingen, komen nog twee dagen de tweedejaars vmbo'ers naar dezelfde locatie voor hun Tech Your Talent Event. Het aanbod voor hen is iets anders en ook de bedrijven die activiteiten aanbieden wisselen. "Voor sommige bedrijven is het minder zinvol om aan basisschoolleerlingen een activiteit aan te bieden, maar voor de vmbo'ers hebben ze wel interessante workshops." Alle basisschoolleerlingen gaan naast PET Zaanstad naar een vmbo bij hen in de buurt. Elke vmbo-school heeft het hele schooljaar door een lokaal voor één dag(deel) in de week gereserveerd om de po-

leerlingen te ontvangen. De kinderen komen twee à drie keer naar het vmbo om zelf iets te fabriceren in het technieklokaal.

“Voor de vmbo-leerlingen hebben we een opbouw aan techniekactiviteiten. Naast het genoemde event is er de escape room van Beta & Tech Experience. In het derde leerjaar hebben de leerlingen met een techniek/D&P-profiel de zogenoemde Techcarrousel, waar ze per klas naar alle technische opleidingsbedrijven gaan. Tot slot hebben de vierdejaars meeloopdagen op het mbo.”

Samenwerking bedrijfsleven

De samenwerking met het regionale bedrijfsleven is in de Zaanstreek op een bijzondere manier georganiseerd. Saskia: “Onze contacten lopen via de koepels en de opleidingsbedrijven. Bij de organisatie van de Techlands Technologieweek worden bedrijven die een activiteit aan kunnen bieden altijd benaderd door hun koepelorganisatie. Zij weten exact welke bedrijven hun medewerking kunnen en willen geven en zorgen ervoor dat niet elk jaar alleen dezelfde bedrijven worden uitgenodigd. Als een school een bepaalde activiteit vanuit een bedrijf wil, loopt dat ook altijd via de koepel. Zo worden bedrijven niet overvraagd en blijft het voor hen behapbaar. Verder organiseren de bedrijven zelf activiteiten. Zo wordt de Dag van de Bouw helemaal georganiseerd door Bouwend Nederland en Bouwmensen.”

Door deze constructie is er een bredere betrokkenheid van bedrijven bij STO, stelt Saskia. Samen met de vmbo-scholen en het roc zijn de opleidingsbedrijven verenigd in Techlands. “Dat is onze paraplu en tevens STO-stuurgroep”, legt Saskia uit.

Ambities instroom en doorstroom bereikt

Terugblikkend op de eerste periode STO is Gerbrand zeker niet ontevreden. “Natuurlijk was het voor iedereen wennen in het begin. Vooral het echt

projectmatig werken hebben we met elkaar moeten leren. Het eerste jaar hebben we ons ook wat verkeken op de inzet van docenten, doordat we het vrij laat in de planning moesten inpassen. Daar hebben we heel snel van geleerd door in het vervolg de STO-coördinatoren te laten kijken welke collega het beste past bij welke taak uit het STO-plan.”

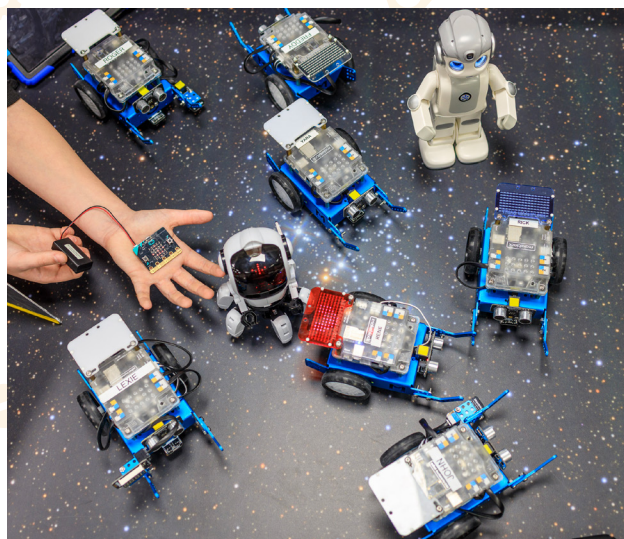
Dat waren eigenlijk de enige hobbels volgens Gerbrand. Hij is bijzonder positief over de opbrengsten van de eerste vier jaar STO: “Er is heel veel goed gegaan. De ambities wat betreft de instroom en doorstroom zijn volledig gerealiseerd. Binnen de scholen is het goed geland, waarbij het mooie is dat ook de niet-techniekdocenten hun rol met verve hebben gepakt; bijvoorbeeld de LOB-docenten. STO is niet alleen een ding van de techniekdocenten, maar echt van de héle school geworden. De schoolleidingen omarmen het en sturen samen met de STO-coördinatoren mee.”

2025-2028: bredere inzet van techniek op alle schoolsoorten

Voor de komende periode zijn de ambities van OVO-Zaanstad minstens zo groot als in de eerste periode. Zo wil men meer aandacht voor praktische vakken in de theoretische leerweg en voor techniek in niet-technische profielen. "In de afgelopen periode zijn we begonnen binnen een landelijke pilot voor een praktisch vak in de theoretische leerweg met leerlingen in Zorg en Welzijn. Aanvankelijk kregen we geen toestemming van OCW om dit ook voor Techniek te doen, maar we hebben toch doorgezet. Hoewel het officieel niet meetelde als examenvak, kwamen leerlingen dit vak in hun vrije tijd volgen; zó belangrijk en leuk vonden ze het."

Naast de plannen voor STO, heeft Gerbrand nog een ander ijzer in het vuur voor de komende jaren. "We hebben vanuit de regio een aanvraag gedaan voor Techkwadraat. Hiermee kunnen we onze activiteiten uitbreiden voor zowel basisschool als havo/vwo. Ik ben ervan overtuigd dat het belangrijk is om in alle schoolsoorten praktische vakken aan te bieden. De scherpe tegenstelling die er nu nog vaak is tussen zogenoemd 'praktisch' en 'theoretisch' opgeleiden kan daardoor vervagen. Voor een deel van de havisten en vwo'ers zal het leren daardoor een stuk leuker worden. Want waarom zes jaar wachten totdat je praktisch bezig kunt zijn op een TU als je het al op het voortgezet onderwijs kunt doen? De samenwerking met het mbo én het hbo gaan we dan ook intensiveren. De doorstroom zal hierdoor naar mijn stellige overtuiging nóg beter worden. Bedrijven zijn immers zeer gebaat bij meer medewerkers die een mbo-4 of hbo-opleiding in de techniek hebben."

SAMENWERKEN IN PLAATS VAN CONCURREREN

Op de vraag of Gerbrand wellicht nog tips heeft voor andere schoolbesturen is zijn antwoord: "Wat bij ons buitengewoon prettig werkt, is dat we met alle schoolbesturen uit de regio echt goed samenwerken. Het gaat altijd om het hogere doel: wat willen we met elkaar voor de regio bereiken. Dus geen concurrentie maar samenwerking. We hebben de afgelopen jaren geïnvesteerd in écht het gesprek voeren over ieders drijfveren en waar we het allemaal uiteindelijk voor doen. En dan kom je tot de conclusie dat we samen maar één doel hebben: het allerbeste voor de leerlingen en de samenleving bereiken!"